

Diana ENACHI
Viorel PÎRVAN

Policy Study

**CONCEPTUL DE DURABILITATE
ÎN LEGEA ACHIZIȚIILOR PUBLICE:
REGLEMENTARE VERSUS APLICARE**

Institutul pentru
Dezvoltare și
Inițiative Sociale
"Viitorul"

2020

CONCEPTUL DE DURABILITATE ÎN LEGEA ACHIZIȚIILOR PUBLICE:

REGLEMENTARE VERSUS APLICARE

Diana ENACHI

Viorel PÎRVAN

Chișinău, 2020

www.viitorul.org

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Administrația IDIS „Viitorul” și Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorilor acestei publicații trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

ADRESA DE CONTACT:

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
str. Iacob Hîncu 10/1, mun. Chișinău, MD-2005, Republica Moldova
Telefon: (373-22) 22 18 44
Fax: (373-22) 24 57 14
www.viitorul.org, office@viitorul.org

Studiul a fost realizat de IDIS „Viitorul” în cadrul proiectului „Consolidarea Achizițiilor Publice Durabile în Republica Moldova” – Proiect 20.80009.7007.15, finanțat din bugetul de stat în cadrul Programului de Stat (2020-2023) Nr. 81-PS din 03.01.2020.

Consolidarea achizițiilor publice durabile în Republica Moldova

CUPRINS

• Lista abrevierilor.....	4
• Introducere.....	5
• Metodologia de cercetare aplicată.....	6
• Rolul și beneficiile achizițiilor publice în dezvoltarea durabilă.....	7
• Implementarea achizițiilor publice durabile în Republica Moldova.....	9
• Reglementarea conceptului de durabilitate în Legea achizițiilor publice	14
• <i>Elaborarea specificațiilor tehnice</i>	16
• <i>Criterii de calificare și selecție</i>	19
• <i>Criterii de atribuire a contractului de achiziții publice</i>	20
• <i>Calcularea costurilor pe ciclul de viață</i>	22
• Concluzii și recomandări privind consolidarea achizițiilor publice durabile.....	25
• Bibliografie.....	28

LISTA ABREVIERILOR

BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
CPE	Contractele de performanță energetică
DETS	Direcția Educație Tineret și Sport
EaP	Eastern Partnership (Parteneriatul Estic)
HG	Hotărârea Guvernului
MTender	Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al achizițiilor publice”
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
PIB	Produsul Intern Brut
SPLC	Sustainable Purchasing Leadership Council (Consiliul de Conducere a Achizițiilor Durabile)
UE	Uniunea Europeană

Introducere

Conceptul de achiziții publice durabile este unul relativ recent dezvoltat, dar tot mai prezent, atât la nivel legislativ, cât și în practica procesului de achiziție. În funcție de scopul și direcțiile de aplicare, se disting două trenduri diferite: achiziții publice verzi/ecologice (*green public procurement*) și achiziții publice sociale (*social public procurement*). Acest concept se referă la un tip de abordare în procurarea bunurilor, serviciilor și lucrărilor publice care ține cont de impactul economic, de mediu și cel social la fiecare achiziție pe care o planifică și o desfășoară o autoritate publică.

Principalele angajamente internaționale pe care și le-a asumat Republica Moldova prevăd, printre altele, întreprinderea tuturor măsurilor necesare pentru liberalizarea comerțului și deschiderea reciprocă a piețelor de achiziții, precum și reformarea sistemului național de achiziții publice prin alinierea treptată la standardele europene și internaționale. Acestea sunt stabilite atât în Acordul de Asociere cu UE, ratificat de Parlamentul European în noiembrie 2014, cât și Acordul privind Achizițiile Publice al OMC, ratificat de Parlamentul R. Moldova în iunie 2016.

Obligațiile care derivă din angajamentele internaționale asumate de către Republica Moldova, în special Acordul de Asociere cu UE, sunt în mare parte reflectate în Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 03.07.2015 (în continuare legea 131/2015), deși cu unele abateri de la termenele prevăzute. Actualmente, cea mai mare provocare pentru autoritățile publice și operatorii economici este cadrul legal secundar, care nu este aliniat la amendamentele din perioada 2018-2019 operate la legea 131/2015, fapt ce generează multiple erori, interpretări discreționare, abuzuri și tergiversări în procesul de achiziție.

Unul dintre principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, prevăzut în legea 131/2015, este **protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice**. Așadar, achizițiile publice necesită a fi abordate nu doar ca un proces de achiziție, dar și ca fiind un instrument prin care poate fi susținută dezvoltarea economică durabilă, protecția mediului, atenuarea problemelor sociale etc.

Conform datelor statistice oficiale¹, în anul 2019, valoarea totală a resurselor publice care au trecut prin sistemul achizițiilor publice a constituit 8,9 miliarde lei, fiind în scădere cu circa 15%, comparativ cu anul 2018 (10,5 miliarde lei). Importanța strategică a achizițiilor publice este argumentată și de ponderea acestora în PIB, care în anul 2019 a atins cota de 4,66%, înregistrând de asemenea o reducere comparativ cu anul 2018, an în care aceasta a constituit 5,53% din PIB.

¹ Rapoartele în domeniul achizițiilor publice ale Agenției Achiziții Publice (www.tender.gov.md)

Metodologia de cercetare aplicată

Scopul acestei cercetări constă în a analiza măsura în care Legea achizițiilor publice prevede aspecte de durabilitate și protecție a mediului în procesul de atribuire a contractelor de achiziții publice. De asemenea, documentul își propune promovarea tranziției către achiziții în sectorul public ale bunurilor, serviciilor și lucrărilor cu conținut redus de materiale periculoase pentru sănătate și mediu, care produc deșeuri reduse, care au o durată de viață mai lungă, precum și capacități sporite de reciclare.

Metodologia de cercetare aplicată are la bază o abordare calitativă, cu aplicarea instrumentelor de analiză și sinteză. Instrumentele de analiză au vizat, în principal, cartografierea cadrului legal primar în materie de achiziții publice. Cercetarea cuprinde o analiză comprehensivă a Legii privind achizițiile publice 131/2015, evidențiind prevederile ce vizează elaborarea specificațiilor tehnice, criteriile de calificare și selecție, criteriile de atribuire a contractului de achiziții publice, calcularea costurilor pe ciclul de viață.

Totodată, au fost analizate practicile europene și internaționale ce vizează conceptul de durabilitate și protecția mediului în achizițiile publice. În acest sens, au fost analizate noțiuni, concepte și practici privind reglementarea și aplicarea achizițiilor publice durabile, în vederea identificării soluțiilor ce pot fi aplicate la nivel național.

În scopul prezentării unui tablou integral al viziunii și obiectivelor la nivel național, care vizează conceptul de durabilitate și protecție a mediului în cadrul sistemului de achiziții publice, au fost analizate următoarele documente, ghiduri și strategii:

- Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020” (aprobată prin Legea nr. 166 din 11.07.2012);
- Strategia națională „Moldova 2030” (proiect în proces de examinare în Parlament);
- Strategia de dezvoltare asistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020 (HG nr. 1332 din 14.12.2016);
- Programul de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 (aprobat prin HG nr. 160 din 21.02.2018);
- Ghidul privind achizițiile publice durabile, elaborat în anul 2017 de către Agenția Achiziții Publice;
- Documentații Standard pentru procurarea bunurilor/lucrărilor ecologice/durabile.

În procesul de cercetare au fost analizate mai multe surse de informații, inclusiv paginile web oficiale ale instituțiilor specializate, precum: www.mf.gov.md, www.tender.gov.md, www.mtender.gov.md, www.madrm.gov.md. Cercetarea s-a desfășurat în perioada martie-iulie 2020 și, prin urmare, s-a referit la prevederile Legii privind achizițiile publice 131/2015 în vigoare la această dată.

Rolul și beneficiile achizițiilor publice în dezvoltarea durabilă

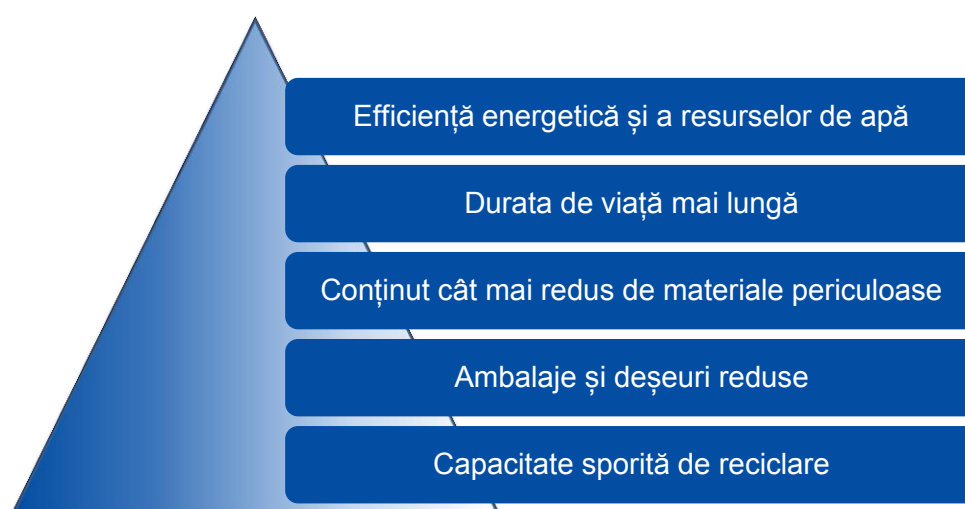
La nivel internațional, rolul achizițiilor publice în dezvoltarea durabilă sunt un deziderat care capătă tot mai multă amploare și recunoaștere, atât la nivel de politici publice, cât și de societate, în general. Totodată, achizițiile publice pot și trebuie utilizate în calitate de instrument strategic de susținere și avansare a obiectivelor de dezvoltare și inovare, a politicilor sociale, precum și a politicilor de mediu.

Respectiv, achizițiile durabile sunt o premisă pentru asigurarea unei dezvoltări socio-economice sustenabile atât la nivel local/național (politici locale/ naționale), cât și la nivel global (politici globale). Există mai multe **definiții ale conceptului de „achiziții publice durabile” sau „achiziții publice ecologice”**. De exemplu, Comisia Europeană oferă următoarele noțiuni²:

- **Achiziții publice ecologice/verzi** – procurarea bunurilor, serviciilor și lucrărilor cu un impact redus asupra mediului pe tot parcursul ciclului lor de viață, în comparație cu bunurile, serviciile și lucrările cu aceeași funcție primară, care ar fi achiziționate, de obicei, de către autoritățile publice.
- **Achiziții publice durabile** – proces prin care autoritățile publice, în procesul de achiziție de bunuri, servicii sau lucrări, încearcă să obțină echilibrul adecvat între cei trei piloni ai dezvoltării durabile – economic, social și de mediu.

Pentru a exemplifica cele enunțate mai sus, au fost identificate principalele **caracteristici comune ale bunurilor, serviciilor și lucrărilor durabile** (vezi figura 1).

Figura 1. Caracteristici comune ale bunurilor, serviciilor sau lucrărilor durabile

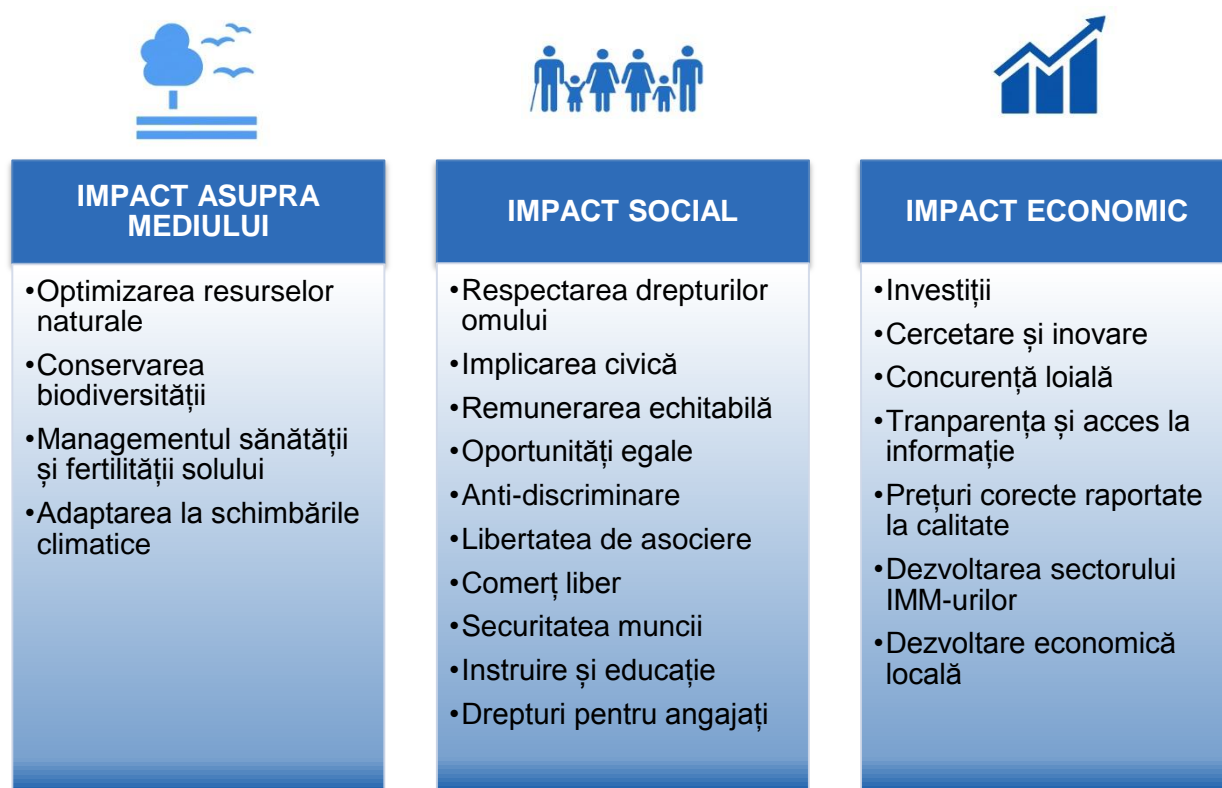
² https://ec.europa.eu/environment/gpp/versus_en.htm

Cert este că achizițiile publice durabile reprezintă un proces, prin care autoritățile publice procură bunuri, servicii și/sau lucrări, luând în considerare costurile **pe parcursul întregului ciclu de viață al acestora și cu un impact redus asupra mediului.**

Prin decizia de procurare a unor bunuri, servicii sau lucrări, autoritățile publice pot (și trebuie) să genereze o **serie de schimbări pozitive pe termen mediu și lung** asupra mediului, dar și de ordin social și economic (conform SPLC³). Prin abordarea aspectelor de durabilitate în procesul de achiziții publice, autoritățile publice pot contribui la maximizarea efectelor pozitive și la reducerea efectelor negative care afectează dezvoltarea socio-economică și mediul înconjurător.

Figura 2. Impactul achizițiilor publice asupra mediului, cel social și economic

Sursa: elaborat de autor în baza SPLC – <https://www.sustainablepurchasing.org/>

Eficiența procesului de achiziție publică din cadrul autorităților publice este direct proporțională cu eficiența gestionării banilor publici utilizați pentru realizarea obiectivelor instituționale. Respectiv, orice abatere de la legislație, fraudă sau abuz din procesul de achiziție publică are repercusiuni negative asupra dezvoltării economice, asupra calității infrastructurii și a serviciilor publice, generând deteriorarea mediului de afaceri și a calității vieții cetățenilor.

³ Sustainable Purchasing Leadership Council (Consiliul de conducere a achizițiilor durabile) este un ONG fondat în anul 2013 al cărui misiune este de a susține și recunoaște leadership-ul în achiziții care accelerează tranziția către un viitor mai prosper și mai sustenabil - <https://www.sustainablepurchasing.org/>

Implementarea achizițiilor publice durabile în Republica Moldova

În Republica Moldova, dezvoltarea durabilă constituie o prioritate, conform Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020” (în continuare Strategia „Moldova 2020”), aprobată prin Legea nr. 166 din 11.07.2012⁴. Aceasta prezintă o viziune încheșată privind **dezvoltarea economică susținută pe termen lung**, având la temelie un studiu diagnostic al constrângerilor de dezvoltare economică.

În Strategia „Moldova 2020” este prevăzut că Republica Moldova va întreprinde toate eforturile necesare pentru asigurarea tranziției spre o **dezvoltare economică verde**, care promovează principiile **dezvoltării durabile** și contribuie la reducerea sărăciei, inclusiv prin asigurarea unei guvernări mai bune în domeniul dezvoltării durabile, prin **integrarea și fortificarea aspectelor protecției mediului în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării**. Cu toate acestea, Strategia „Moldova 2020” nu conține reglementări concrete cu referire la sistemul achizițiilor publice și introducerea aspectelor de durabilitate în procesul de achiziție al autorităților publice. Actualmente, în Parlament, este în proces de examinare proiectul de lege al unei noi strategii naționale de dezvoltare – „Moldova 2030”⁵, care a fost înregistrat recent, pe data de 12 iunie. Similar Strategiei „Moldova 2020”, aceasta țintește **integrarea principiilor de protecție a mediului, de dezvoltare durabilă și dezvoltare economică verde, de adaptare la schimbările climaterice în toate sectoarele economiei naționale**.

Spre deosebire de actuala strategie, în Strategia „Moldova 2030”, autoritățile își propun abilitarea tinerilor oameni de afaceri prin programe de consiliere tehnică și suport financiar, inclusiv prin instituirea unui mecanism prin care să se acorde acces întreprinderilor mici tinere inovatoare la piața de achiziții publice. De asemenea, o acțiune prioritară se referă la elaborarea și adoptarea activă a tehnologiilor avansate (**blockchain, inteligență artificială și algoritmi de învățare asistată de calculator**) pentru a spori transparența, integritatea și trasabilitatea activității autorităților publice și managementului public, cu un accent special pe sistemul finanțelor publice, administrarea proprietății publice și **achizițiile publice**.

Actualmente, Republica Moldova nu are o strategie /politici dedicate nemijlocit achizițiilor publice durabile. Cu toate acestea, **implementarea achizițiilor publice durabile** reprezintă un **obiectiv stabilit în Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020 (HG nr. 1332 din 14.12.2016⁶)**. Strategia își propune reformarea întregului sistem de achiziții publice conform principiilor generale de bune

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=48697&lang=ro#

⁵ <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/5098/language/ro-RO/Default.aspx>

⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=96808&lang=ro

guvernare, care asigură baza dezvoltării durabile. Iar eficiența este unul dintre principiile *bunei guvernări* și vizează obținerea celei mai bune valori pentru banii publici, ceea ce înseamnă că rezultatele îndeplinesc necesitățile, în același timp utilizând la maximum resursele și timpul disponibile. Conceptul de eficiență în contextul bunei guvernări se referă, inclusiv, la **utilizarea durabilă a resurselor naturale și protecția mediului în procesul de achiziție publică**. Printre rezultatele scontate se numără și norme privind calcularea costurilor de viață, care să permită autorităților contractante să ia în considerare costurile pe parcursul întregului ciclu de viață, inclusiv efectele externe de mediu și nu doar prețul de achiziție. Această abordare urmând să faciliteze aplicarea în viitor a unor **politici ecologice și durabile în cadrul sistemului de achiziții**.

O componentă esențială a reformei sectorului achizițiilor publice este dezvoltarea achizițiilor electronice, prevăzută în Strategia de dezvoltare ale sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020. Introducerea achizițiilor publice electronice în Republica Moldova a demarat odată cu lansarea proiectului-pilot pentru achiziții de valoare mică „MTender”, în noiembrie 2016, cu suportul BERD, dar și a actorilor locali (organizații ale societății civile, asociații de business, companii IT).

Ulterior, în anul 2018, Guvernul a aprobat Conceptul tehnic al sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender)⁷ în scopul implementării Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020 și în vederea implementării unui sistem electronic eficient și transparent de realizare, evidență și control al achizițiilor publice în Republica Moldova. **Scopul principal al sistemului „MTender”** este de a crește transparența procesului de achiziții publice în totalitate, **de a obține un raport calitate/preț mai bun** în cadrul procedurilor de achiziții publice și de a reduce costurile de tranzacționare pentru toate părțile implicate, contribuind astfel la **asigurarea unui sistem național de achiziții publice competitiv și durabil**.

La fel, în anul 2018, Guvernul a aprobat un Program de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020, care conține obiective și acțiuni ce vizează implementarea achizițiilor publice durabile⁸. Scopul Programului este promovarea implementării principiilor economiei „verzi” în Republica Moldova în armonie cu dezvoltarea economică și bunăstarea socială, cu reducerea riscurilor pentru mediu.

În particular, programul vizează creșterea eficienței energetice a țării și a cotei energiei din surse regenerabile, integrarea activităților de dezvoltare a economiei verzi pentru întreprinderile mici și mijlocii, creșterea suprafeței de terenuri agricole cu producție ecologică și a produselor ecologice exportate. Prioritățile Programului vizează inclusiv **fortificarea sistemului de achiziții publice durabile**, mai exact asigurarea până în anul 2020, că **cel puțin 15% din toate achizițiile publice să corespundă criteriilor de achiziții durabile** prin realizarea următoarelor acțiuni:

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113731&lang=ro#

⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102127&lang=ro

1. Actualizarea Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice;
2. Organizarea unor licitații-pilot pentru categoriile selectate de produse durabile;
3. Actualizarea instrucțiunilor cu privire la achiziții, ținând cont de lecțiile învățate în cadrul licitațiilor-pilot;
4. Organizarea instruirilor pentru furnizori cu privire la respectarea criteriilor de durabilitate și de certificare, precum și diseminarea celor mai bune practici pentru punerea în practică a directivelor adoptate de Uniunea Europeană în domeniul etichetării ecologice;
5. Elaborarea unui sistem de monitorizare și evaluare privind implementarea contractelor încheiate în urma desfășurării achizițiilor publice durabile;
6. Elaborarea unui manual privind achizițiile publice durabile;
7. Modificarea paginii web a Agenției Achiziții Publice și completarea acesteia cu componenta de achiziții publice durabile;
8. Elaborarea specificațiilor tehnice pentru cele mai răspândite produse ecologice.

Costurile prevăzute pentru implementarea Programului constituie aproximativ 122,5 milioane lei, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și prin intermediul altor mecanisme de finanțare.

În cele ce urmează, vom nota unele acțiuni ale autorităților, demarate cu scopul de a promova și implementa achizițiile publice durabile, inclusiv prin determinarea autorităților contractante să opteze pentru produse durabile/ecologice în procesul de achiziție publică atunci când este posibil. Mai exact, ne vom referi la unele documente (ghid, documentații standard), elaborate în suportul autorităților contractante de către Agenția Achiziții Publice în anul 2017.

Agenția Achiziții Publice este autoritatea de specialitate, în subordinea Ministerului Finanțelor, care are ca rol fundamental elaborarea și implementarea politicii în domeniul achizițiilor publice, inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea achizițiilor ecologice/durabile. Pe pagina web a Agenției Achiziții Publice este disponibilă o secțiune separată destinată achizițiilor durabile⁹, unde sunt disponibile informații, precum: ghidul privind achizițiile publice durabile; documentații standard, registrul operatorilor economici specializați și alte informații utile.

Pe parcursul anului 2017, Agenția Achiziții Publice a desfășurat unele activități pentru promovarea și implementarea în Republica Moldova a achizițiilor publice durabile, în cadrul unui proiect regional „Ecologizarea economiei în Vecinătatea Estică EAP – GREEN”, implementat cu suportul Comisiei Europene. Astfel, au fost instruite 15

⁹ <https://tender.gov.md/ro/tip-de-pagin%C4%83-avansat%C4%83/achizi%C8%9Bii-durabile>

autorități contracte în scopul desfășurării achizițiilor publice durabile¹⁰, inclusiv DETS din mun. Chișinău, câteva direcții raionale și spitale din mun. Chișinău.

De menționat, că în Republica Moldova, pentru comercializarea produselor cu etichetă ecologică, operatorii economici trebuie să obțină **certificat de agricultură ecologică**. Spre exemplu, în anul 2019, conform datelor Ministerului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, pe teritoriul țării, activau 78 de operatori certificați în agricultura ecologică.¹¹

În suportul autorităților contractante, în 2017, Agenția Achiziții Publice a elaborat un **Ghid privind achizițiile publice durabile**, prin care și-a propus să expună o analiză a cadrului normativ național, a procedurilor de achiziții publice, și a celor mai bune practici europene în ceea ce privește posibilitatea ca instituțiile publice să ia în considerare aspecte de mediu în achizițiile publice și să livreze rezultate legate de dezvoltarea durabilă din perspectiva protecției mediului. Ghidul respectiv este disponibil gratuit pe pagina web a Agenției Achiziții Publice¹².

Ghidul conține recomandări pentru autoritățile contractante pentru implementarea achizițiilor publice durabile în procesul de achiziție, inclusiv la etapa de planificare, consultare a pieței și stabilire a necesităților, dar și la selectarea procedurii de achiziție. De asemenea, sunt prezentate instrumente pentru implementarea achizițiilor durabile, inclusiv: costul ciclului de viață, achizițiile centralizate, contractele de performanță energetică (CPE), acordurile-cadru, ofertele alternative. Ghidul conține și recomandări ce vizează includerea aspectelor de mediu în documentația de atribuire și anume în: specificațiile tehnice, criteriile de atribuire, cerințe de calificare pentru ofertanți, contractul și clauzele contractuale.

Pe lângă aceasta, Agenția Achiziții Publice a elaborat două **Documentații standard pentru procurarea bunurilor/lucrărilor ecologice/durabile**¹³:

Documentația standard pentru achiziții publice de uși și ferestre ce întrunesc criteriile durabile

Aceasta prevede anumite aspecte de luat în considerare de către autorități, care se referă la: **protecția mediului, eficiența energetică, rezistența mecanică și durabilitatea, securitate la incendii, protecție împotriva zgomotului, procesul de fabricație** etc.

Rezultatele așteptate de către autoritățile contractante, ca urmare a abordării acestor aspecte de durabilitate, vor viza:

¹⁰ <https://tender.gov.md/ro/content/comunicat-privind-lansarea-implement%C4%83rii-achizi%C8%9Bilor-publice-durabile>

¹¹ <http://madrm.gov.md/ro/content/operatorii-certifica%C5%A3i-%C3%AE-agricultura-ecologic%C4%83-%C3%AE-anul-2019>

¹² <https://tender.gov.md/ro/content/ghid-privind-achizi%C8%9Biile-publice-durabile>

¹³ <https://tender.gov.md/ro/content/documenta%C8%9Bie-standard>

- Maximizarea performanței energetice;
- Asigurarea unor standarde înalte de eficiență energetică;
- Includerea unei abordări sistematice privind ciclul de viață pentru materialele de construcție;
- Încurajarea utilizării de materiale de construcție netoxice, contând, de asemenea, pe disponibilitatea materialelor de construcție pe bază de materii prime reciclabile;
- Utilizarea de vehicule cu nivel scăzut de emisii pentru transport și pe șantierul de construcție;
- Aplicarea de sisteme eficiente de management al lanțului de aprovizionare.

Documentația standard pentru achiziții publice de produse alimentare ecologice

Nr. 2

Documentația include câteva tipuri de fructe și legume (cartofi, morcov, ceapă, varză, sfeclă, mere), cu includerea specificațiilor tehnice și standardelor de referință. La cerințele de calificare, printre documentele obligatorii se solicită Certificatul de conformitate a produsului ecologic, eliberat de organismul de inspecție și certificare, sau Eticheta ecologică (autorizarea privind utilizarea mărcii naționale „Agricultură ecologică – Republica Moldova”).

Constatăm că majoritatea informațiilor/documente disponibile la secțiunea „*achiziții durabile*” nu sunt actualizate conform modificărilor recente ale cadrului legal primar (ex. introducerea semnăturii electronice, introducerea unui nou sistem de achiziții electronic, referințe la articole din legea 131/2015 care au fost modificate etc.). Iar, cele două documentații standard elaborate pentru procurarea bunurilor ecologice/durabile sunt utile, dar nu suficiente pentru ca autoritățile să prevadă și să aplice criteriile de durabilitate în procesul de achiziție.

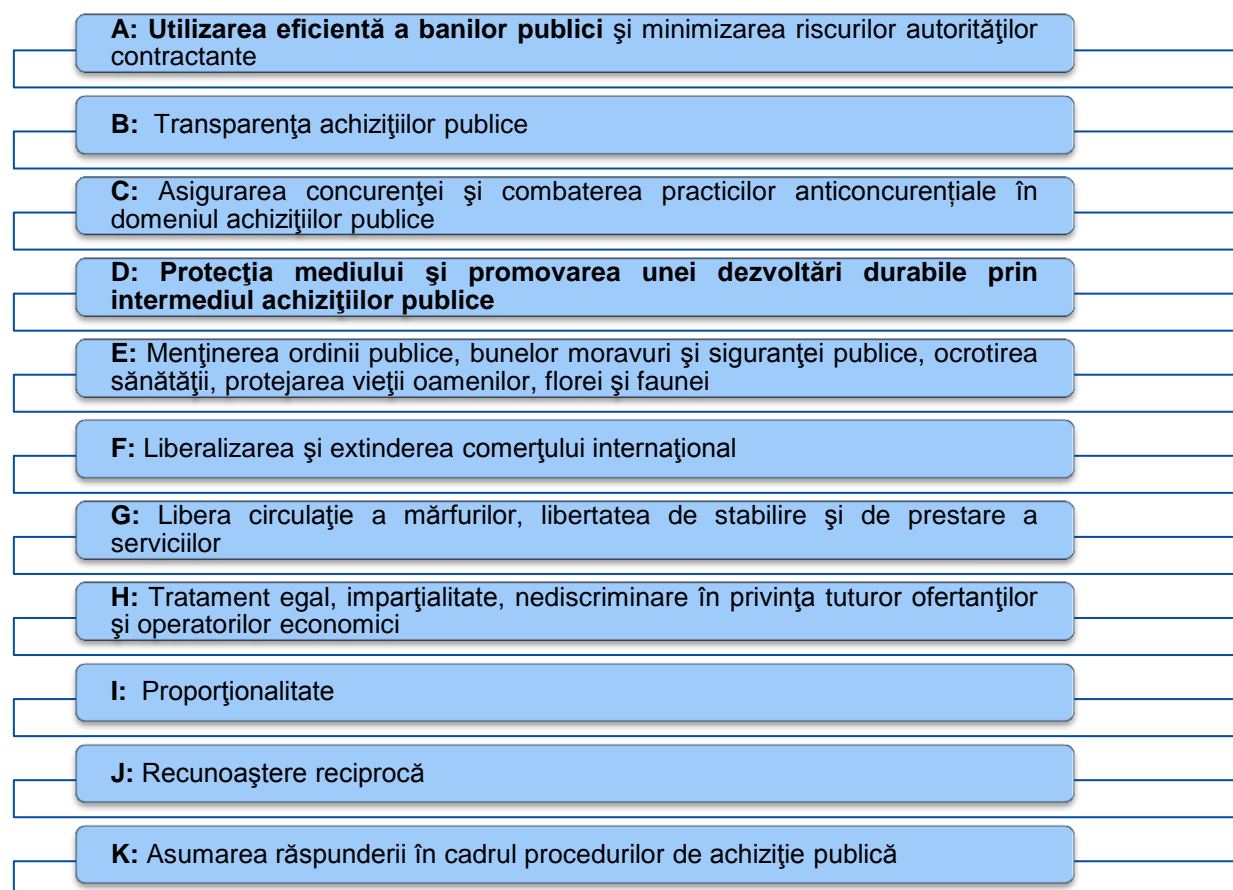

Reglementarea conceptului de durabilitate în legea achizițiilor publice

Actualmente, principalul act legislativ care guvernează achizițiile publice în Republica Moldova este Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 03.07.2015¹⁴. Legea 131/2015, care a intrat în vigoare în mai 2016, a fost elaborată în scopul transpunerii directivelor europene în domeniul achizițiilor, înlocuind Legea nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice. Din momentul intrării în vigoare și până în prezent, Legea 131/2015 a fost amendată de mai multe ori, cele mai importante modificări recente fiind cele din anul 2018, adoptate prin Legea nr. 169 din 26.07.2018 (în vigoare din 01.10.2018).

În Legea 131/2015 la art. 7, sunt prevăzute principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice (vezi figura de mai jos).

Figura 3. Principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, Legea 131/2015

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121243&lang=ro

De remarcat, că *protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice precedenta* era prevăzută ca unul din principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice încă în Legea din 2007. Adicional, aceasta prevedea și dreptul (nu și obligația) autorității contractante de a indica în caietul de sarcini **organismele de la care ofertanții pot obține informații pertinente privind obligațiile referitoare la impozite, la protecția mediului, dispozițiile privind protecția muncii și condițiile de muncă în Republica Moldova**, care vor fi aplicate lucrărilor efectuate sau serviciilor prestate în decursul perioadei de executare a contractului. Un alt articol din lege reglementa facilitățile la atribuirea contractului de achiziții publice, și anume:

La adjudecarea contractului de achiziții publice vor fi avantajați operatorii economici care au ca obiectiv, direct sau indirect, încurajarea formării profesionale la locul de muncă, încadrarea în muncă a șomerilor, a tinerilor și a persoanelor cu dificultăți de integrare, reducerea nivelului șomajului, formarea profesională a șomerilor și a tinerilor, protecția mediului, îmbunătățirea condițiilor de muncă și securitatea muncii, dezvoltarea mediului rural și formarea profesională a agricultorilor, protejarea și susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv pe perioada de executare a contractului și în condiții de subcontractare. Aceste facilități se expun în invitația de participare.

Elaborarea specificațiilor tehnice

Legea 131/2015, în art. 37, prevede reguli privind descrierea bunurilor, serviciilor și lucrărilor. În primul rând, autoritatea contractantă va stabili specificațiile tehnice ale bunurilor, lucrărilor și serviciilor care reprezintă **o descriere exactă și completă a obiectului achiziției**, astfel încât fiecare cerință și criteriu să fie îndeplinite ulterior de către operatorii economici la etapa de ofertare.

Mai mult, legea 131/2015 prevede la același articol (art. 37, alineatul (2)) dreptul autorității contractante de a stabili în specificațiile tehnice **caracteristici referitoare la procesul sau metoda specifică de producție sau de execuție a lucrărilor, furnizare a bunurilor sau prestare a serviciilor solicitate, sau la un proces specific pentru o altă etapă a ciclului de viață al acestora** chiar și în cazul în care astfel de factori nu fac parte din substanța lor materială, cu condiția să aibă legătură cu obiectul contractului și să fie proporționale cu valoarea și obiectivele acestuia.

O altă prevedere a Legii 131/2015 care oferă posibilitatea autorităților contractante de a opta pentru includerea aspectelor de durabilitate în procesul de achiziție se conține în același articol menționat mai sus (art. 37, alineatul (10)):

„Fără a aduce atingere normelor tehnice obligatorii la nivel național, în măsura în care sunt compatibile cu reglementările internaționale, specificațiile tehnice se formulează în unul din următoarele moduri:

- a) în termeni de performanță sau de cerințe funcționale**, incluzând **caracteristici de mediu**, cu condiția ca parametrii să fie suficient de exacti pentru ca ofertanții să poată stabili obiectul contractului și pentru ca autoritățile contractante să poată atribui contractul;
- b) făcând trimitere la specificații tehnice și, în ordinea preferinței, la standardele naționale care transpun standarde europene, la evaluări tehnice naționale/europene, specificații tehnice comune, standarde internaționale, alte sisteme de referință tehnice instituite de către organismele de standardizare naționale/europene sau – în lipsa oricărui dintre acestea – la standarde naționale, la acorduri tehnice naționale sau specificații tehnice naționale referitoare la proiectarea, calcularea și execuția lucrărilor și la utilizarea bunurilor; fiecare trimitere este însoțită de mențiunea „sau echivalent”;**
- c) în termeni de performanță sau de cerințe funcționale** prevăzute la lit. a), făcând trimitere la specificațiile tehnice menționate la lit. b) ca mijloc de prezumție a conformității cu respectivele performanțe sau cerințe funcționale;
- d) făcând trimitere la specificațiile tehnice menționate la lit. b) pentru unele caracteristici și făcând trimitere la performanțele sau cerințele funcționale menționate la lit. a) pentru alte caracteristici.**

lar, conform aceluiași articol, alineatul (11), în cazul în care o autoritate contractantă utilizează opțiunea de **a formula specificațiile tehnice în termeni de performanță sau cerințe funcționale, aceasta nu respinge o ofertă de bunuri, lucrări sau servicii** conforme cu un standard național care transpune un standard european, cu un agrement tehnic european, cu o specificație tehnică comună, cu un standard internațional sau cu un sistem tehnic de referință elaborat de un organism european de standardizare, **dacă aceste specificații vizează performanțele sau cerințele funcționale pe care le-a impus autoritatea respectivă.**

De asemenea, la alineatul (12), este prevăzut că în cazul în care autoritatea contractantă definește specificațiile tehnice din caietul de sarcini prin precizarea performanțelor și/sau cerințelor funcționale solicitate, nicio ofertă nu poate fi respinsă dacă ofertantul demonstrează, prin orice mijloc adecvat, că bunurile, lucrările sau serviciile oferite asigură îndeplinirea performanțelor sau cerințelor funcționale solicitate deoarece sunt conforme cu:

- a) un standard național/european;
- b) o omologare tehnică națională/europeană;
- c) o specificație tehnică comună;
- d) un standard internațional;
- e) alte reglementări tehnice elaborate de organismele de standardizare europene.

Mai mult decât atât, în același articol, la alineatul (14), este prevăzut **dreptul autorității contractante de a impune în documentația de atribuire, în măsura în care acestea sunt compatibile cu dreptul comunitar, condiții speciale de îndeplinire a contractului, prin care se urmărește obținerea unor efecte de ordin social sau în legătură cu protecția mediului și promovarea dezvoltării durabile.**

În continuare, alineatul (15) prevede că în cazul în care intenționează să achiziționeze bunuri, lucrări sau servicii cu anumite **caracteristici de mediu, sociale sau de altă natură, autoritatea contractantă are dreptul să solicite în specificațiile tehnice criteriile de atribuire sau condițiile de executare a contractului o etichetă specifică**, drept dovadă că bunurile, lucrările sau serviciile corespund cerințelor solicitate, **dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:**

- a) cerințele de etichetare se referă numai la criterii care sunt legate de obiectul contractului și sunt adecvate pentru a defini caracteristicile lucrărilor, bunurilor sau serviciilor care fac obiectul contractului;
- b) cerințele de etichetare se bazează pe criterii nediscriminatorii și verificabile în mod obiectiv;
- c) etichetele sunt create printr-o procedură deschisă și transparentă, în cadrul căreia au dreptul să participe toate părțile interesate, inclusiv organisme guvernamentale, consumatori, parteneri sociali, producători, distribuitori și organizații neguvernamentale;
- d) etichetele sunt accesibile tuturor părților interesate;

- e) cerințele de etichetare sunt stabilite de o parte terță asupra căreia operatorul economic ce solicită acordarea etichetei nu exercită o influență decisivă.

În concluzie, reglementările actuale ale cadrului legal primar – Legea 131/2015 – oferă drepturi autorităților contractante de a impune în documentația de atribuire (obligatorie pentru ofertanți) specificații tehnice cu condiții speciale, care să vizeze obținerea unor **efecte de ordin social sau de protecție a mediului și promovare a dezvoltării durabile**. Cu toate acestea, nu există anumite obligații în acest sens și decizia aparține, în cele din urmă, autorităților contractante.

Criteria de calificare și selecție

Legea 131/2015 reglementează la art. 18 următoarele **criteriile de calificare și selecție** pentru operatorii economici:

- a) eligibilitatea ofertantului sau candidatului;**
- b) capacitatea de exercitare a activității profesionale;**
- c) capacitatea economică și financiară;**
- d) capacitatea tehnică și/sau profesională;**
- e) standarde de asigurare a calității;**
- f) standarde de protecție a mediului.**

Standardele de protecție a mediului sunt reglementate în Legea 131/2015 la art. 24. Acesta prevede că, în cazul în care autoritatea contractantă solicită prezentarea unor certificate, emise de organisme independente, prin care se atestă faptul că operatorul economic respectă anumite standarde de protecție a mediului, aceasta trebuie să se raporteze:

- a)** fie la Sistemul Comunitar de Management de Mediu și Audit (EMAS);
- b)** fie la standarde de gestiune ecologică bazate pe seriile de standarde europene sau internaționale în domeniu, certificate de organisme conforme cu legislația comunitară ori cu standardele europene sau internaționale privind certificarea.

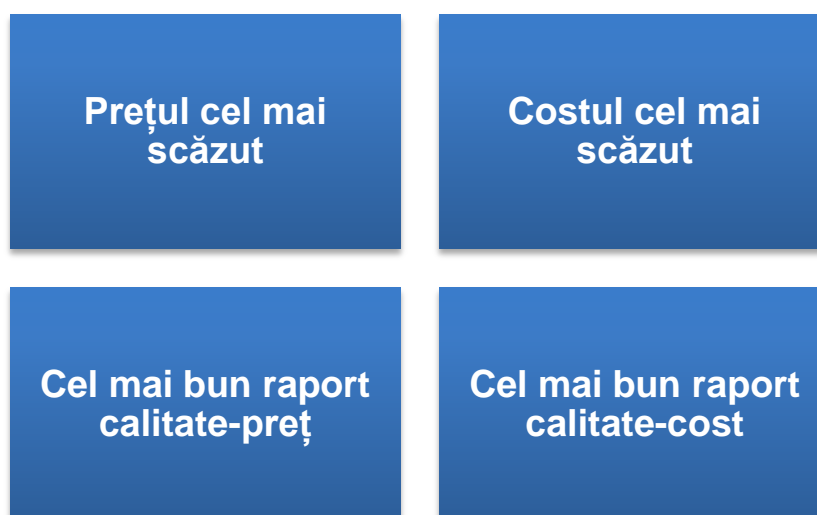
De asemenea, este prevăzut la același articol, alineatul (2), faptul că: în conformitate cu ***principiul recunoașterii reciproce***, autoritatea contractantă are obligația de a accepta certificatele echivalente emise de organismele stabilite în statele membre ale Uniunii Europene. În cazul în care operatorul economic nu deține un certificat de mediu astfel cum este solicitat de autoritatea contractantă, aceasta din urmă are obligația de a accepta orice alte certificări prezentate de operatorul economic respectiv, în măsura în care acestea confirmă ***asigurarea unui nivel corespunzător al protecției mediului***.

Criteria de atribuire a contractului de achiziții publice

Conform art. 26 al Legii 131/2015, **autoritatea contractantă atribuie contractul de achiziții publice ofertantului care a depus oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic**. În acest sens, autoritatea contractantă stabilește oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic **pe baza criteriului de atribuire și a factorilor de evaluare** prevăzuți în documentația de atribuire. Pentru determinarea celei mai avantajoase oferte din punct de vedere economic, autoritatea contractantă are dreptul de a aplica unul dintre următoarele criterii de atribuire:

Figura 4. Criterii de atribuire a contractului de achiziții publice

Costul cel mai scăzut se determină pe considerente de rentabilitate, utilizând factori precum **calcularea costurilor pe ciclul de viață**.

Criteriul de atribuire **cel mai bun raport calitate-preț** include, de regulă, un element de preț sau de cost. În situația în care autoritatea contractantă inițiază o procedură de achiziție publică cu buget fix, în care elementul de preț sau de cost este un preț sau cost fix, factorii de evaluare se referă numai la aspecte calitative ale bunurilor, lucrărilor sau serviciilor care fac obiectul achiziției.

În cazul celor două criterii care au la bază aspecte calitative, cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost se determină pe baza unor factori de evaluare care includ **aspecte calitative, de mediu și/sau sociale** în legătură cu obiectul contractului de achiziții publice.

Factorii de evaluare prevăzuți includ:

- a) **calitatea**, inclusiv avantajele tehnice, caracteristicile estetice și funcționale, **accesibilitatea, conceptul de proiectare pentru toți utilizatorii, caracteristicile sociale, de mediu și inovatoare**, precum și comercializarea și condițiile acesteia;
- b) **organizarea, calificarea și experiența personalului** desemnat pentru executarea contractului, în cazul în care calitatea personalului desemnat are un impact semnificativ asupra nivelului calitativ de executare a contractului;
- c) **serviciile post-vânzare, asistența tehnică și condițiile de livrare**, cum ar fi data livrării, procesul de livrare și termenul de livrare sau de finalizare.

Factorii de evaluare au legătură directă cu obiectul contractului de achiziții publice atunci când se referă în orice mod la bunurile, lucrările sau serviciile care urmează a fi furnizate/executate/prestate în temeiul contractului de achiziții publice **și în orice stadiu al ciclului lor de viață**, chiar dacă acești factori nu fac parte din substanța materială a bunurilor, lucrărilor sau serviciilor respective. În acest sens, autoritatea contractantă are dreptul să ia în calcul factori de evaluare în legătură cu:

- a) procesul specific de producție, furnizare sau comercializare a bunurilor, lucrărilor sau serviciilor;
- b) un proces specific pentru un alt stadiu al ciclului de viață al bunurilor, lucrărilor sau serviciilor.

Calcularea costurilor pe ciclul de viață

La fiecare achiziție realizată, o autoritatea publică decide concomitent (premeditat sau nu) și asupra impactului acestuia asupra altor sectoare, a economiei și a mediului. Majoritatea autorităților publice consideră că atunci când decid să procure un bun, serviciu sau lucrare la „prețul cel mai scăzut”, nu fac altceva decât să asigure eficiența și eficacitatea bugetului public, alocând pentru această achiziție cât mai puține resurse. Această abordare, însă, s-a dovedit a fi una greșită, având în vedere că „prețul cel mai scăzut” nu este echivalent cu „costul/costurile cele mai scăzute” și, cu atât mai mult, cu „eficiența utilizării banilor publici”.

Obținerea **valorii pentru bani** (*value for money*) este extrem de importantă atunci când vorbim despre utilizarea banilor publici prin sistemul de achiziții publice, iar criteriul „**prețul cel mai scăzut**” nu întotdeauna garantează cea mai bună valoare. Pentru asigurarea utilizării eficiente a banilor publici, autoritățile contractante trebuie să ia în considerare că în cazul anumitor achiziții (ex. diverse echipamente tehnice, IT; produse alimentare; lucrări de infrastructură, lucrări de construcție/reparație; lucrări de reabilitare a drumurilor etc.) este mult mai oportun ca autoritățile să aplice alte criterii decât „prețul cel mai scăzut”.

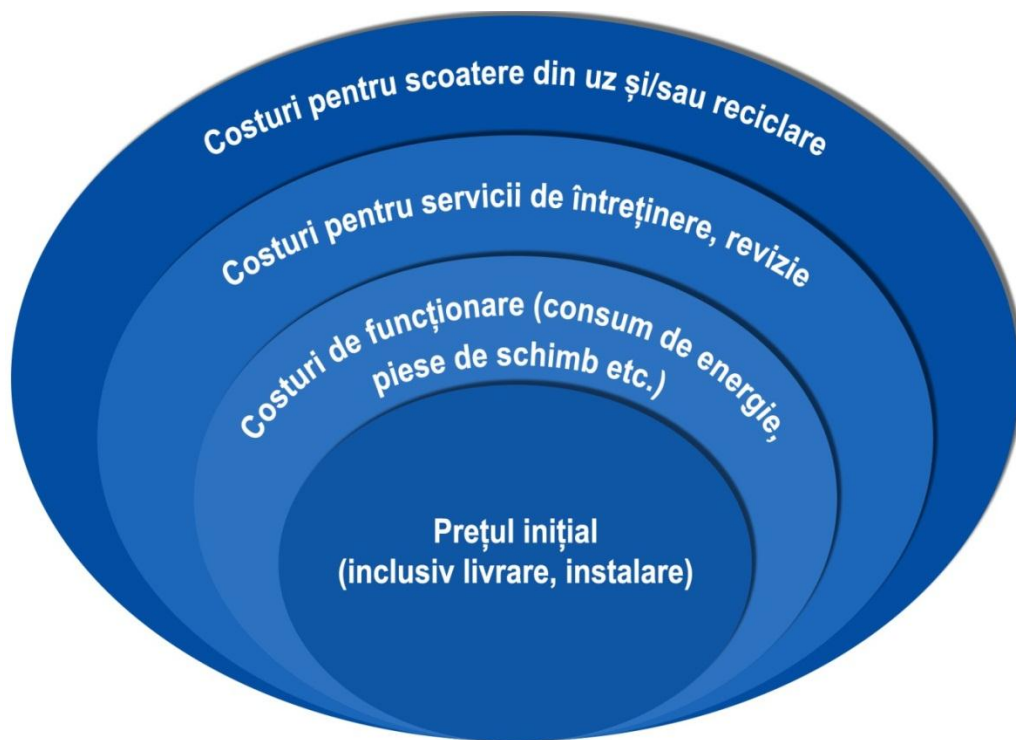
Or, din punct de vedere economic, prețul inițial reprezintă doar un element din toate costurile care vor fi suportate pe întreg ciclul de viață al unui bun, serviciu sau lucrare. Cu alte cuvinte, prețul inițial reprezintă suma achitată pentru achiziționarea produsului, dar nu ia în calcul costurile care sunt ulterior generate în procesul de funcționare, împreună cu toate cheltuielile aferente generate de utilizarea pe întreg ciclul de viață al acestui bun, serviciu sau lucrare. Aceste costuri și cheltuieli sunt suportate de aceeași autoritate și pot fi de câteva ori mai mari decât acel preț inițial de achiziție (cel mai scăzut), în baza căruia a decis autoritatea să realizeze achiziție. În final, avem situația în care eficiența și eficacitatea bugetului public și alocărilor pentru achizițiile publice nu sunt atinse, ba dimpotrivă, sunt afectate negativ.

În cele din urmă, este important ca autoritățile publice să conștientizeze că decizia de a achiziționa un anumit bun, serviciu sau lucrare, decizia de a aplica un anumit criteriu de atribuire (prețul cel mai scăzut, costul cel mai scăzut, cel mai bun raport calitate/cost sau calitate/preț) sunt mult mai complexe, având impact social, economic și asupra mediului.

Așadar, estimarea costurilor pe întreg ciclul de viață presupune luarea în considerare a diferitor tipuri de costuri în dependență de bunul, serviciul sau lucrarea care este achiziționată. În general, principalele tipuri de costuri sunt arătate în figura de mai jos.

Figura 5. Costurile pe întreg ciclul de viață

Conform art. 27 al Legii 131/2015, **calcularea costurilor pe parcursul ciclului de viață** acoperă, în măsura în care sunt relevante, toate sau o parte din următoarele costuri pe parcursul ciclului de viață al unui bun, serviciu sau al unei lucrări:

- a) costuri suportate de autoritatea contractantă sau de alți utilizatori**, cum ar fi costuri legate de achiziție, costuri de utilizare, precum consumul de energie și de alte resurse, costuri de întreținere, costuri de la sfârșitul ciclului de viață, precum costurile de colectare și reciclare;
- b) costuri determinate de efecte externe asupra mediului** în legătură cu bunul, serviciul sau lucrarea pe parcursul ciclului de viață, cu condiția ca valoarea pecuniară a acestora să fie determinată și verificată. Aceste costuri pot să includă costul emisiilor de gaze cu efect de seră și al altor emisii poluante și alte costuri de atenuare a efectelor schimbărilor climatice.

În cazul în care autoritatea contractantă evaluează costurile utilizând o abordare pe baza costului pe parcursul ciclului de viață, aceasta indică în documentația de atribuire datele care trebuie furnizate de către ofertanți, precum și metoda pe care autoritatea contractantă urmează să o utilizeze pentru a stabili costurile pe parcursul ciclului de viață pe baza datelor respective.

Metoda utilizată de autoritatea contractantă pentru evaluarea costurilor determinate de efectele externe asupra mediului trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) se bazează pe criterii nediscriminatorii și verificabile în mod obiectiv; în special, în cazul în care nu a fost stabilită în vederea aplicării repetate sau continue, nu favorizează sau dezavantajează în mod nejustificat anumiți operatori economici;
- b) este accesibilă tuturor părților interesate;
- c) datele solicitate sunt furnizate printr-un efort rezonabil de către operatori economici care dau dovadă de o diligență obișnuită, inclusiv de operatori economici din alte țări care sunt parte la Acordul privind achizițiile publice al OMC sau la alte acorduri internaționale în cadrul cărora Republica Moldova și-a asumat obligații.

Concluzii și recomandări privind consolidarea achizițiilor publice durabile

În concluzie, reglementările actuale ale cadrului legal primar – Legea 131/2015 – oferă drepturi autorităților contractante de a impune în documentația de atribuire (obligatorie pentru ofertanți) specificații tehnice cu condiții speciale care să vizeze obținerea unor **efecte de ordin social sau de protecție a mediului și promovarea dezvoltării durabile**. Cu toate acestea, nu există anumite obligații în acest sens și decizia aparține, în cele din urmă, autorităților contractante. De subliniat, că și la nivel de UE, achizițiile publice durabile sunt **un instrument care nu are caracter obligatoriu**, ceea ce înseamnă că decizia de a include aspecte de durabilitate în specificațiile tehnice ale bunurilor, serviciilor sau lucrărilor aparține autorităților contractante.

Legea 131/2015, în principiu, permite autorităților contractante să abordeze aspectele de durabilitate și protecția mediului, precum și aplicarea criteriilor de atribuire care au la bază considerente de rentabilitate și factori precum calcularea costurilor pe întreg ciclul de viață. Totuși, în practică, **orientarea spre achizițiile publice durabilă este extrem de redusă**. Or, **autoritățile contractante aplică preponderent în procesul de atribuire a contractelor de achiziție criteriul de atribuire – „prețul cel mai scăzut”**.

Această situație este cauzată preponderent de lipsa de capacități a autorităților contractante, în general, și în mod specific – în aplicarea criteriilor prin calcularea costurilor pe întreg ciclul de viață sau a criteriilor care iau în considerare aspecte de calitate. Un alt factor care nu ne permite să avansăm în implementarea achizițiilor publice durabile este și lipsa de ghiduri și instrucțiuni actualizate, care ar veni în suportul autorităților. Or, conform celor enumerate în prezentul document, există un ghid unic elaborat în 2017 și neactualizat, dar și două documentații standard pentru două tipuri de produse: uși și ferestre ecologice și produse alimentare ecologice.

Pe lângă aceasta, de subliniat un alt aspect extrem de important, care se referă la carențele și lipsa unor funcționalități tehnice în sistemul electronic de achiziții MTender care actualmente nu permit o evaluarea automată a ofertelor ca urmare a aplicării criteriilor non-preț. În iulie 2019 au fost introduse unele funcționalități noi în sistemul MTender, inclusiv introducerea celorlalte trei criterii de atribuire, adițional „prețului cel mai scăzut”, unicul disponibil până atunci.

Deși, actualmente, în sistemul electronic sunt disponibile toate cele patru criterii de atribuire prevăzute de legea 131/2015, în lipsa modulului „e-evaluare”, unica facilități pentru autorități rămâne a fi faptul că la selectarea unuia dintre criteriile non-preț, toate

oferțele depuse devin vizibile pentru evaluare.¹⁵ Or, în cazul în care autoritatea optează pentru criteriul „prețul cel mai scăzut”, sistemul funcționează după principiul deschiderii treptate a ofertelor care sunt clasate automat de către sistem în ordine crescătoare. Mai mult ca atât, până în acest moment, nu există nici un fel de statistici care ne-ar permite să analizăm măsura în care autoritățile aplică în procesul de atribuire a contractelor alte criterii decât „prețul cel mai scăzut”, ceea ce face dificilă propunerea unor politici și acțiuni concrete. Or, nici motoarele de căutare disponibile pe platforma MTender și platformele electronice nu permit filtrarea procedurilor de achiziție în baza „criteriului de atribuire”. Unica modalitate de identificare a procedurilor pentru care autoritatea contractantă a optat pentru alte criterii decât „prețul cel mai scăzut” este căutarea manuală. Nici, Agenția Achiziții Publice nu oferă astfel de date și statistici în rapoartele sale sau în informațiile publicate pe pagina web.

O altă constatare se referă la lipsa unor programele de instruire privind achizițiile publice durabile, aplicarea criteriilor non-cost, calcularea costurilor pe întreg ciclul de viață și alte aspecte ce vizează procurarea bunurilor, serviciilor și lucrărilor durabile pentru autoritățile contractante. Așa cum a fost subliniat anterior, au fost organizate sporadic câteva astfel de instruirii în anul 2017. În Planurile de instruire anuale ale Agenției Achiziții Publice nu se regăsește componenta de durabilitate în procesul de achiziții publice.

În scopul implementării la scară largă a conceptului de durabilitate în procesul de achiziție care să genereze **valoare pentru banii** publici, nu este suficient doar un cadru legal și normativ comprehensiv. Sunt necesare acțiuni ample de conștientizare a autorităților publice, dar și a publicului privind impactul achizițiilor publice durabile, atât pentru bugetele publice, cât și pentru societate, economie, mediu. Societatea necesită a fi „educată” în sensul combaterii stereotipului precum că, în cazul în care autoritățile publice nu aplică prețul cel mai scăzut, aceasta denotă o risipă a banilor publici.

Ca urmare a analizei și constatărilor făcute privind reglementarea conceptului de durabilitate și protecția mediului în procesul de achiziții publice, au fost formulate următoarele recomandări pentru autorități și organele specializate în domeniu:

- Dezvoltarea politicilor și practicilor (instrucțiuni, materiale) care să integreze analiza costurilor pe întreg ciclul de viață al bunurilor, serviciilor și lucrărilor în scopul obținerii a celei mai bune valori pentru bani, care ar genera beneficii pozitive pe termen mediu și lung, atât pentru bugetul public național, cât și pentru o creșterea economică sustenabilă;
- În procesul de elaborare a unei noi Strategii de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru următorii ani, de luat în considerare aspectul de durabilitate în procesul de achiziții publice prin setarea unor obiective și acțiuni care să asigure aplicarea în practică de către autoritățile contractante;

¹⁵ http://viitorul.org/files/library/RO_Analiza%20de%20politici.%20Constrangeri%20in%20utilizarea%20sistemului%20electronic%20de%20achizitii%20publice%20MTender.pdf

- Dezvoltarea funcționalităților tehnice ale sistemului electronic de achiziții publice în sensul implementării modulului „e-evaluare” în scopul facilitării aplicării de către autoritățile contractante a criteriilor de atribuire „costul cel mai scăzut”, „cel mai bun raport calitate/cost” sau „cel mai bun raport calitate/preț”;
- Pilotarea achizițiilor publice durabile pentru câteva categorii selectate de produse durabile/ecologice (produse alimentare, echipamente tehnice/IT, lucrări de reconstrucție/renovare a obiectelor de infrastructură etc.) în cadrul unor autorități contractante cu suportul Agenției Achiziții Publice;
- Actualizarea Ghidului privind achizițiile publice durabile, elaborat de Agenția Achiziții Publice în 2017, precum și a celor două Documentații Standard pentru bunuri și servicii durabile (uși și ferestre, produse alimentare) și elaborarea Documentațiilor pentru mai multe categorii de bunuri, servicii, lucrări;
- Implementarea unei campanii naționale de conștientizare a rolului și beneficiilor achizițiilor publice durabile pentru bugetele publice, mediu, economie etc.;
- Organizarea sesiunilor de instruire și /sau includerea în programele de instruire actuale a subiecților ce vizează aspecte ale achizițiilor publice durabile, atât pentru autoritățile contractante, cât și pentru operatorii economici de pe piețele cu potențial.

Bibliografie

Legi, programe, strategii și alte documente:

1. Legea privind achizițiile publice nr.131/2015;
2. Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin legea nr.166/2012;
3. Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1332/2016;
4. Programul de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.160/2018;
5. Ghid privind achizițiile publice durabile, elaborat de Agenția Achiziții Publice în 2017;
6. Raportul Agenției Achiziției Publice privind activitatea în domeniul achizițiilor publice desfășurate în perioada anului 2019;
7. Raportul Agenției Achiziției Publice privind activitatea în domeniul achizițiilor publice desfășurate în perioada anului 2018;
8. Documentația standard pentru achiziții publice de uși și ferestre ce întrunesc criteriile durabile;
9. Documentația standard pentru achiziții publice de produse alimentare ecologice;
10. Proiectul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030”.

Pagini web:

1. www.legis.md;
2. www.tender.gov.md;
3. www.mtender.gov.md;
4. www.mf.gov.md;
5. www.madrm.gov.md
6. www.parlament.md
7. www.sustainablepurchasing.org;
8. www.ec.europa.eu

